

Plackování

Výběr her nejen podle celotáborové hry

Šárka Pavlatová

TK Boltuka

2017

Obsah:

1) Úvod.....	2
2) Hry.....	3
a) Spolupráce	3
b) Ruční práce a kreativita	3
c) Tělesná zdatnost.....	4
d) Naučné	5

Úvod:

Téměř každý vedoucí, který někdy sestavoval program ví, že celotáborová hra musí mít nějaké téma, hlavní myšlenku, která má nějaký děj a do něj se postupně zařazují jednotlivé etapy.

Bohužel si ale myslím, že často zapomínáme dohlížet na různorodost a účelnost jednotlivých her. Na každou hru potřebujeme jiné dovednosti a zkušenosti, díky kterým můžeme děti ovlivňovat, směřovat, a dokonce i učit.

Hry máme běhací, strategické, kreativní, zaměřené na jednotlivce, až po skupinové, které mají podporovat spolupráci a pomoc druhým. **V této práci uvádím jeden z příkladů, jak si daný seznam her můžeme rozdělit, abychom během tábora zajistili všestranný rozvoj dítěte.**

Cílem této práce je tedy ukázat ostatním vedoucím i jiný způsob zamyšlení, při sestavování herního plánu. Pokud totiž budeme etapy vybírat pouze podle hlavní myšlenky a zápletky tábora, snadno se nám stane, že začnou převažovat aktivity podobného typu a děti tak budou soustředěny pouze jedním směrem.

Hry

Bez her si snad tábor ani nedokážeme představit. Jsou hlavní náplní a ovlivňují jak celkovou náročnost, tak náladu v průběhu celého tábora. Proto je důležité věnovat jim velkou pozornost a přenechávat jejich plánování těm nejspolehlivějším vedoucím.

Ikdyž si to málokdy uvědomujeme, hry slouží především jako stimuly správného chování, podporují osobní rozvoj jedince a zlepšují obecně komunikaci mezi dětmi.

Během jakékoli hry se snažíme na mladé táborníky apelovat s dodržováním fair play a respektováním daných pravidel.

Každý z nás má různé metody, podle kterých hry rozděluje. Já je osobně dělím takto, do skupin charakterizujících určitou dovednost, kterou budeme při konkrétní hře podoprotat.:

- a) hry podporující spolupráci, souhru a dobré vztahy ve skupinách
- b) hry podporující ručních prací a kreativitu
- c) hry na zlepšení kultivace a tělesné zdatnosti
- d) hry naučné

Hry podporující spolupráci

Těchto typů her bych využila především na samém začátku tábora, kdy se děti ještě tak dobře neznají. Během hry z nich opadne případná nervozita, zjednoduší se komunikace, a pokud se zadaří, začnou si děti mezi sebou dostatečně důvěřovat. To je pro nás, při těchto typech her, hlavním cílem. Vidět celou skupinku, jak táhne za jeden provaz a jde si pro umístění v celotáborové hře společně.

Hry podporující ruční práce a kreativitu

„Vyhrává ten, kdo vytvoří nejkrásnější lodičku“. Ano, i tak se dá podporovat dětská kreativita, otázkou zůstává, jestli je toto zadání správné. Každý z nás má svůj subjektivní pohled na svět, a tím pádem i jiný vkus a názor na výraz „krásný“. Proto je pro vedoucí velice náročné takovéto typy her objektivně hodnotit, obzvlášť mají-li pak body skupinkou získané následně ovlivnit pořadí v celotáborové hře.

Proto bych se celkového hodnocení pokud možno vyhýbala.

Kupříkladu si představme, že celotáborovou hrou jsou indiáni a my od každé skupinky potřebujeme vyrobit jeden totem. A to totem, který každou skupinku bude reprezentovat po celou dobu tábora. Poslouží jako místo pro posvátné rituály a především pro hodnocení, místo, kam si například budou věšet korálky získané za jednotlivé etapy.

Teď už bych se nebála, že skupinka daný úkol „odflákne“ nebo nedodrží. Výrobu bych nechala čistě na nich a věřte, že i ti nejmenší si se zdobením vyhraju jako nikdy jindy.

Hry na zlepšení kultivace a tělesné zdatnosti

Rozvoj tělesné a rychlostní zdatnosti je jedna z věcí, kterou by tábor v každém případě měl zajišťovat a podporovat. Kde jinde se děti mají učit utíkat, padat, než na čerstvém vzduchu a na přírodním povrchu?

Hned první příležitostí, kdy můžeme pohybové dovednosti rozvíjet, je překvapivě rozcvička. Dokonce si trůfám tvrdit, že to je to jedna z nejzásadnějších pohybových aktivit na táboře, protože díky ní můžeme děti připravit na následný pohyb v průběhu dne a ukázat jim, jak jejich tělo funguje a jak by s ním měly zacházet. Rozcvička nezní pro děti moc atraktivně, ale pokud jí vedoucí prezentuje formou hry, pevně věřím, že si děti její postup brzy osvojí a nevylezou ze stanů hned po ránu se zamračeným obličejem.

Jako vedoucí bychom též měli myslet na to, že i samotná rozcvička má nějaké doporučené fáze, a to.: zahřívací, mobilizační, protahovací, tonizační, dynamická, uvolňovací

Běhací hry, jako takové, patří mezi nejoblíbenější a nejenergičtější aktivity. Jsou často doprovázeny velkou dávkou adrenalinu, a proto musíme pečlivě vybírat místo, kde se daná běhací hra bude odehrávat. Speciálně u běhacích her nesmíme zapomenou přesně vymezit prostor, ve kterém se hraje, popřípadě neutrální pole, ve kterém se běhat nesmí.

Pokud máme pocit, že se děti naběhaly víc než dost, můžeme zvolit jiný druh sportu, a to například úpolového charakteru. Typickým příkladem jsou kohoutí zápasy ve vodě, kdy soutěžící používají sílu svých rukou k přetlačení toho druhého. Při těchto sportech je nutné hlídat, aby souboj nepřešel do agresivity a byl neustále v kamarádském duchu.

Hry naučné

Ač jsou pro děti naučné hry kolikrát nezábavné, je podle mého názoru důležité, aby se jich během tábora několik objevilo. Svěřenec by totiž měl opouštět tábor nejen s hlavou plnou rodostných zážitků, ale i nějakých doveností a vědomostí, které se během pobytu naučil.

Je několik způsobů, jak takové hry do programu začlenit.

Jedním z nich je například učení nových doveností za nepříznivého počasí. Děti mohou chodit ve skupinkách (ideálně podle věkových kategorií) na zastřešené stanoviště, kde se učí uzlům, orientaci v mapách, šifrách, poznávání dřevin.

Další osvědčenou možností je motivace jednotlivců pomocí různých ocenění (floků, bobříků), které mohou získat, pokud svou dovednost dokážou u zkoušky. Dovednosti se většinou učí ve svém volném čase. Problém občas představuje náročnost pro vedoucí, kdy jich v táboře nemusí být dost na to, aby průběžně dohlíželi na děti.

Co bych nedoporučovala je, aby si děti osvojovaly své dovednosti ve skupinkách během her na čas. Zpravidla to dopadá tak, že luští pouze jeden, ten v daném úkol nejzběhlejší a ostatní pouze přihlížejí a čekají, až práci za ně udělá někdo jiný.

Jako vedoucí bychom měli brát ohledy na to, jakou věkovou kategorii dovednost učíme. Vždy jedeme od jednoduchého ke složitějšímu a od obecného ke konkrétnímu. Měli bychom mít neustále na mysli, že co dítěti sám neřeknu, jakoby nevědělo. Bohužel nemůžeme předpokládat, že svěřenec už nějaké základy má, že už probírané téma někdy slyšel, a tak je zbytečné mu ho připomínat. Jak všichni víme, opakování je matka moudrosti a čím více budeme dané téma probírat, tím hlouběji se všem vryje do dlouhodobé paměti.

Šifry

Máme nekonečně mnoho různých šifer, od nejtěžších až po ty jednoduché, které se stačí pouze naučit nazpaměť. Každý přikládá důležitost jiné, a proto je těžké říci, kterou z nich by se děti měly učit jako první.

Úplně na začátek bych kladla důraz na to, aby děti pochopily princip, k čemu kódování slouží a že máme spoustu různých způsobů, jak je tvořit.

Pokud máme na táboře jedince, kteří mají pocit, že si již luštění dostatečně osvojili, je dobré je vybídnout, aby si zkusili vytvořit svojí vlastní šifru.

Mapy

Ačkoli se v dnešní době používají mapy čím dál tím méně, měli bychom děti s používáním a orientací v mapách seznámit.

Malým dětem budou pro začátek stačit informace typu, že na mapě najdeme východ (tam, kde vychází sluníčko) západ, sever, jih, ukázat, jak na mapě vypadají silnice, lesy, řeky a pole.

Postupem času od dětí vyžadujeme rozpoznávání nejrůznějších turistických značek, zorientování map pomocí buzol a pro ty nejstarší hledání azimutů.

Ověřování, zda děti učení zvládly může probíhat formou hry, kdy se celá skupinka má vydat na rozcestí po trase, která vede pod určitým azimutem. Jako vedoucí však musím zajistit i ostatní cesty, kdyby se náhodou skupinka vydala špatným směrem.

Uzly

Uzlům se snad učil každý z nás. Málokdo ale ví, jak je použít v praxi. Přitom je pro děti mnohem zábavnější forma výuky, když jednotlivé uzly vidí používat vedoucí při běžné práci. Například dvojitou osmu využijeme na jištění při horolezectví, „autíčka“ zaujmou spíše děvčata - jsou vhodná například na zvětšování a zkracování náhrdelníků.

Poznávání bylin a stromů

Nejde tolik o pojmenování bylin rodovým a druhovým jménem, to se mohou děti naučit i ve škole. Především by se děti na táboře měly naučit, jak daná rostlina vypadá a k čemu jí můžeme využít. Pokud máme jen trochu možnost, je dobré dětem během procházky předvést jednotlivé rostliny ve volné přírodě, krátce je charakterizovat, sdělit, kde na ně nejčastěji natrefíme a vysvětlit, k čemu všemu jsou dobré.

První pomoc

Často opomíjená, ale přesto velice závažná věc, kterou by si mělo projít každé dospívající dítě. Otázkou často zůstává, kdy s výukou a ukázkami začít, aby dítě pochopilo závažnost a přitom vědělo, že vedoucí pouze danou situaci simulují.

Osobně prosazuji názor, že čím dříve začneme se zdravotní výchovou, tím lépe.

Nejde přeci o to vystrašit malé děti hrozícím nebezpečím, ale poukázat na možnost, že se vždycky něco může stát a vysvětlit jim, jak se při takovéto situaci zachovat.

Začátky by měly být především v komunikativním duchu. Můžeme si vymýšlet různé krizové situace, které vybarvíme dětem jako příběhy, které prožívají jako diváci a mají za úkol příběh dokončit. Samozřejmě se je snažíme navádět ke správným postupům a děti si je díky tomu

pomalou vrývají do paměti.

U starších jedinců začínáme s praxí.

Aby si dané situace dokázaly plně představit, prokládáme výklad různými simulacemi, kdy si dorostenci na sobě navzájem zkouší záklony hlavy, telefonáty se záchranou službou, vázání obinadlem a ošetření všeho druhu.

Je všeobecně známo, že čím více smyslovými vjemy danou situaci vnímáme, tím spíše si její postup zapamatujeme. Proto mi učení pomocí zážitků přijde jako nejlepší možnost.

Pozor, při učení první pomoci je velice důležité dětem neustále opakovat jednu věc. Pomoc druhým je důležitá, ale pokud záchrana někoho jiného znamená i moje ohrožení, není žádnou povinností ani ostudou, pokud se rozhodneme zůstat v bezpečné vzdálenosti a pouze přivoláme odbornou pomoc pomocí telefonu.

Závěr

Touto prací se snažím přimět programové vedoucí, aby nebyli zaslepeni svou promyšlenou celotáborovou hrou natolik, aby zapomněli vnímat i ostatní „povinnosti“ tábora. Je krásné mít zábavné a promyšlené téma, ale pokud necháme děti většinu tábora běhat za pokladem, nepředpokládám, že si běh zrovna oblíbí.

Já osobně považuji za ideální herní program „ten zlatý střed“, kdy jednu část tvoří hry zapadající svým konceptem do děje celotáborové hry, a druhou část tvoří hry kompenzačního charakteru, které děti usměrňují a táhnou za nějakým cílem.

Zdroje:

Žádné zdroje neuvádím, vše je založeno na mých úvahách, domněnkách a zkušenostech.